

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

Ähes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIRJEKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 41

Tallinn, 13. oktoobril 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS

Loomade laadahinnad	742
Kartulisaagi turustamisvõimalusi	742

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Töötlolu ja palgad tööstuses 1. septembriks	744
Saksa metsaseltsi kongress Stettinis	746
Raudteetegevus ja -tulud augustis 1936. a.	748
Lühimuudiseid	748

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg	749
Põllumajanduslik väljavedu	750
Peekoniturg	750
Tapaloomade ja lihaturg	750
Kanamunaturg	751
Piimaturg	751
Teraviljaturg	752
Linaturg	753
Kartuliturg	753
Aedviljaturg	754
Kalaturg	754

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Vene naftasaaduste väljavedu	755
Piimadusest Saksas	756

INFORMATSIOONI OSA

Besti Panga nädalaaruanne	757

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Raskusi puuvillatööstuses Soomes	758
Taani tööstustoodangu tõus	758
Taani — Saksa kaubavahetus	759
Taani kartulite turustamise väljavaateid	759
Heeringajahutööstus Norras	759
Skandinaavia-riikide majanduskoostöö	760
Kartulite sissevedu Brasiiliasse	760
Seemnekartuli sissevedu Argentiinasse	760
Mee-ekspordi kavatsusi Leedus	760
Sisseveosoodustusi Prantsuses	760

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Prices of Live Animals at Fair	742
Marketing Possibilities of Potato Crop	742

INDUSTRY AND TRADE

Employment and Wages in Industry on Sept., 1	744
Congress of German Timber Association in Stettin	746
Activity and Revenue of Railways in August	748
Sundry Information	748

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market	749
Exports of Agricultural Products	750
Bacon Market	750
Cattle and Meat Market	750
Egg Market	751
Milk Market	751
Grain Market	752
Flax Market	753
Potato Market	753
Vegetable Market	754
Fish Market	754

FOREIGN COUNTRIES

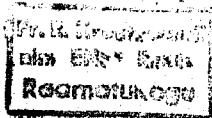
Exports of Naphtha Products in U.S.S.R.	755
German Dairy Industry	756

INFORMATION PART

Besti Bank (Bank of Estonia) — Weekly Return	757

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Difficulties of Textile Industry in Finland	758
Increase of Industrial Production in Denmark	758
Danish — German Trade	759
Outlook for Potato Export in Denmark	759
Manufactured of Flour Dried out Herrings in Norway	759
Economic Co-operation of Scandinavian Countries	760
Potato Import to Brazil	760
Import of Seed Potatoes to Argentina	760
Plans to Export Honey in Lithuania	760
Import Privileges in France	760

PÖLLUMAJANDUS

LOOMADE LAADAHINNAD. — PRICES OF LIVE ANIMALS AT FAIR.

Juba augustis alanud elav veiste pakkumine jätkus intensiivsemalt septembris. Augustis oli eriti silmatorkav praakloomade ja keskmiste lüpsilehmade nõudmisest suurem pakkumine ja hindade langus, kuna seevastu heade lüpsivõimeliste lehmade müük oli üsna tagasihoidlik ja nende hind näitas isegi võrreldes eelmise kuuga väikest paranemist. Septembris, mil juba põllumehele on enam-vähem selge ülevaade oma majapidamisest saadavast söödakogusest, hakati viimase puudutuleku vältimiseks vähendama loomade arvu ka heade lüpsilehmade müügi läbi. Nii on enamuses septembris peetud laatadel iseloomustavaks jooneks veiste nõudmisest suurem pakkumine, mille kaasaskäiva nähtusena esines hindade langus. Heade lüpsilehmade hind langes eelmise kuu 90 kr-lt septembris 88 kr-le ja keskmisil 60 kr-lt 58 kr-le, languse suurus seega 2 kr. ehk vastavalt headusele 2,3% ja 3,4%. Härgade-pullide hind jäi eelmise kuu tasemele, kuna lihalehmadel langes 1 kr. ehk 1,6% võrra ja moodustas kuu keskmisena 63 kr.

Vasikate müügi hooaegsuse vähenemisega tõusis viimaste hind eelmise kuu 9 kr-lt septembris 10,2 kr-le, seega hinnatõus 1,2 ehk 13,3%, kuna samaaegne vasikalihahinna kallinemine Tallinna, Narva, Tartu, Viljandi ja Pärnu turu keskmisena väikemüügi alusel oli 15%. Vastandina vasikate tagasihoidlikule pakkumisele on lammaste juures stigisel suurem müügiaeg ja hinnad näitasid septembris langust. Hinnanõrgenemine, võrreldes eelmise kuuga oli ligi 1,5% ja keskmine hind 9,7 krooni.

Viimaseajaline võrdlemisi kõrge siseturuning peekonihind välisturgudel ja elussigade

soodsad müügivõimalused Saksa ja NSVL-u on tekitanud põllumeeskonnas elavat huvi seapidamise vastu. Varemil aastail oldi tagasihoidlikud vastu talvet pörsaste ostmisel, sest talvised pidamistingimused olid halvemad kevadisist ja suviseist ja et sealjuures sügisene pörsaste pakkumine oli võrdlemisi elav, oli sügiskuil pörsaturul nõudmisest suurem pakkumine, millel oli omakorda halvav mõju hindade käigule. Kuid tänava soodsate turustamistingimuste tõttu erineb olukord eelmisist aastaist ja on paljudes laadateateis silmapaistev, seoses seakasvatuse tasuvuse tõusuga. Alla 6 nädala vanuse pörsa hind tõusis septembris eelmise kuu 9,7 kr-lt 9,9 kr-le ehk 2%, kuna 6—10 nädala vanuse hinnatõus oli 2,7 kr. ehk 14% ja keskmine hind 14,0 kr.

Hobuste juures oli hinnakujunemine erinev, heade ja keskmiste juures. Nii langes heade hobuste hind eelmise kuu 325 kr-lt 318 kr-le, kusjuures hinnatõrgenemine oli 7 kr. ehk 2,2%, kuna seevastu keskmiste tööhobuste hind näitas 4,3% tõusu ja moodustas 194 kr. eelmise kuu 186 kr. vastu.

Võrreldes septembri keskmisi hindu aasta tagasi samaaegsetega on tänavused hinnad kõrgemad nooremil pörsail 5,8 kr. ehk 148%, vanemil 7,8 kr. ehk 109%, keskmisil hobuseil 52 kr. ehk 37%, headel hobustel 70 kr. ehk 34%, vasikail 2,2 kr. ehk 28%, mullikail 9 kr. ehk 28%, lihalehmadel 13 kr. ehk 26%, headel lüpsilehmadel 15 kr. ehk 20%, keskmisil 16 kr. ehk 12%, härgadel-pullidel 10 kr. ehk 12% ja lammastel 1 kr. ehk 11%. Seega on aastane hinnakallinemine intensiivseim pörsail ja hobuseil, kelledele järgnevad liha- ja piimaveised ning lõpuks lambad.

KARTULISAAGI TURUSTAMISVÕIMALUSI. MARKETING POSSIBILITIES OF POTATO CROP.

A. Tarmet.

Stat. Keskbüroo viimase hinnangu järgi tõuseb meie k. a. kartulisaak 8,4 milj. kv-le, mis on ca 5% väiksem 1935. a. saagist. Lõplikud andmed selguvad oktoobri lõpul, mille

järgi on arvata, et kartulisaak ei jää väiksemaks möödunud aastast. Kartulipindala näitab viimaseil aastail järjest tõusu: 1935. a. oli kartuli all 73 587 ha, k. a. 74 022 ha. Viima-

se 5 a. keskmine kartulipindala oli 69 707 ha. Pindala suurenemine toimus enam Lõuna-kui P.-Eestis.

K. a. kartulikvaliteediga võib olla rahul. Lehemädaniku haigust oli tänavu võrdlemisi vähe. Juuli-august olid meil kuivad. Eriti kannatasid kuivuse all kartulisaagid P.-Virumaal ja Harjumaal. Augusti lõpul aitasid küll vihmad veidi parandada saaki, kuid mugulad kasvasid mitmel pool vormist välja. Tavaline nähtus on, et kui pikemale kuivale järgneb rohkesti sademeid, tuleb palju ebakujulisi lisakasvudega lõhkikasvanud mugulaid. Kuna kartulite koristamine toimus sügisel ilusate ilmadega, on tänavune kartul puhas, võrreldes eelmiste aastatega. Samuti leidub tänavu vähem kuivmädanikku ja mustkärna. Seevastu on aga üksikuis rajoones rohkesti kärnaseid ja ussidest puretuid kartuleid. K. a. kuivaga kasvanud kartul sisaldab umbes 3—4% tärklisist enam kui l. a.

Kartulisaakide realiseerimine, eriti ekspordina, sõitub palju teiste riikide saakidest. Läänud suvi oli Euroopas enam-vähem normaalne, mispärast ka kartulisaagid kujunesid keskmisiks. Varaseil sortidel jääb saak kuiva tagajärjel eelmisest aastast pisut väiksemaks, kuid hiliseist sortidest loodetakse korralikku saaki, sest augusti lõpu ja septembri ilmad olid sademeterikkamad.

Üksikute riikide juures selgub, et Soomes loodetakse keskmist saaki. Ilmastik oli enam-vähem soodus. L. a. saagist vedasime Soome 11 000 kv kartuleid, mis läks enamuses Soome tärklisvabrikuisse ja osa Soomelahe saarte elanikele toiduks. K. a. müügihooajal võib loota, et vast läheb veidi rohkem kartuleid Soome, sest kartulijahu sisseveotelli töstmise tagajärjel tarvitavad sealsed vabrikud enam meie tärklisrikkaid kartuleid.

Rootsis ollakse k. a. kartulisaagiga rahul. Praegu on Stokholmi turul oma maa kartuli pakkumine suur ja vaevalt võib loota, et meil sügishooajal õnnestub müüa sinna kuigi palju kartuleid. Kevadel võib loota, et teatud koguseid suudame saata Rootsi. L. a. saagist vedasime Rootsi 42 000 kv, mis on ligi 30% üldväljaveost. Varem aastail ostsid meie kartuleid ka Taani ja Norra,

kuid viimaseil aastail veavad mõlemad riigid kartuleid välja.

Inglises septembri hinnangu järgi loodetakse saaki umbes 150 kv ha kohta, mis on l. a. saagist ca 3% ja viimase 10 a. keskmisest saagist ca 7% väiksem. Kui mujal Euroopas kannatasid saagid enam kuivuse kui vihma all, mõjus Inglises liigniiskus halvavalt saagikogusele ning kvaliteedile. L. a. saagist vedasime Inglisse 31 600 kv. Heleleval hooajal on loota, et kevadel väljavedu Inglisse peaks veidi suurenema.

Suuremad kartuliekspordijad on Holland, Poola ja Saksa.

Hollandis loodetakse keskmist saaki, mis võib jääda pisut väiksemaks 1935. a. saagist. Sealt veetakse igal aastal rohkesti kartuleid Inglisse. Hiljuti Hollandis läbiviidud rahavääringu muutmine ei jäta kindlasti avaldamata mõju ka kartulihindadele Inglises, mida tuleb meil arvestada.

Saksas andsid varased sordid l. a. väiksemat saaki, kuid hiliskartul töötab anda umbes 10% suuremat saaki 1935. a. saagist. L. a. oli keelatud söögikartulite väljavedu Saksast. Võib arvata, et see keeld kehtib ka tänavu.

Poolas arvestatakse umbes keskmist saaki, mis on parem 1935. a. saagist, mil saak äpardus mitmes maakonnas. Varaste sortide saagid kannatasid kuivuse all. Poolast veetakse rohkesti kartuleid Prantsusse. K. a. alustas ta kartulite saatmist ka L.-Ameerikasse. Kesk-Euroopa riigid, nagu Šveits, Austria, Ungari, jt., on meile väiksema tähtsusega.

Itaalias, kuhu läks suurem osa meie seemnekartulite väljaveost, hinnatakse kartulisaaki kõrgemaks 1935. a. saagist.

Suuri lootusi ei ole kartulite ekspordi suurendamiseks. Soome, Rootsi ja Inglise, kes ostavad arvatavasti meie kartuleid, vajavad neid suuremal määral alles kevadel, kuna sügisel püütakse tulla läbi oma maa tagavaradega.

Viimaseil aastail on võtnud söögikartuli kõrval suuremat hoogu seemnekartulite väljavedu. Seemnekartulite ostjaks olid senini peamiselt Vahemereäärsed maad: Itaalia, Hispaania, Portugal. Väiksemal määral on saadetud ka Palestiinasse, Belgiasse j. t.

Käesoleval hooajal on loota, et seemnekartuliteid läheb korda vedada välja nimetatud riigesse, arvatud välja vast Hispaania. Uute ostjatena on tulnud juurde L.-Ameerika riigid, kuhu läksid juba esimesed saadetised.

Meie seemnekartulite väljavedu on kasvanud järjekindlalt igal aastal. 1932. a. saagist veeti välja 1328 kv. 1933. a. — 5760 kv. 1934. a. — 11474 kv ja 1935. a. — 24656 kv. K. a. saagist võib arvata, et seemnekartulite väljavedu kasvab vähemalt kahekordseks, võrreldes 1935. a.

Kui 1. a. moodustas seemnekartul üldväljaveost 17%, võib k. a. hooajal seemnekartulikogus moodustada juba 30% üldväljaveost.

Võib loota, et need põllumehed saavad kõik oma kartulid müüa, kelle põllud tunnustati suvel kõlbulikeks seemnekartulile.

Elmisil aastail seemnekartulite eest väljamakstav hind põllumeestele ei erinenud palju tavalisest kartulihinnast. Kuid k. a. on seemnekartuli hind juba vähemalt kahekordne, võrreldes söögi- või tööstuskartuliga. Seemnekartulimüügi juures on põllumeeste suureks soodustuseks, et kauba vastuvõtmine toimub juba sügisel, millega jääb ära tülikas kartulikuhjade kinnipanek ja kadu hoidmisel.

Praegu väljamakstav hind põllumeestele franko saatejaam, kõigub kr. 3,60—4,60 kv, vastavalt tunnustamisklassile ja valikule. Senini on võetud kokku ainult majesteeti ja varast kollast, kuna teisi sorte, bintje, jorgi hertsog, ideaal j. t., — mida meil on õige väikesel määral, hakatakse võtma vastu hiljem. Nende sortide hinnad kujunevad pisut kallimaiks.

Esimesil seemnekartuli müügiaastail oli nõudmine suurem kollasesisuliste sortide järele, kuid viimaseil aastail nõutakse juba rohkem valgesisulist majesteeti. Praeguste väl-

javaadete juures näib, et majasteedi turud on palju avaramad kui varasel kollasel. K. a. on mõlemad sordid ühes hinnas. L. a. oli veel varane kollane umbes 1 kr. kv-it kallim majasteedist. Soodustuseks majasteedi kasvatajatele on veel asjaolu, et juhuul, kui teda ei lähe korda müüa seemnekartulina, on võimalik teda realiseerida ka söögikartulina.

Nagu tähelepanekud näitavad, ei lähe korra igal põllumehel kasvatada seemnekartuliteid. Mitmel pool on läinud kartulid kärna ning puretud ussides, millised ei kõlba välja veoks. Võime loota, et edaspidi seemnekartulite väljavedu suureneb iga aastaga ja seega ka põllumees-seemnekartulikasvataja võib saada kartulist tasuvat hinda.

Kartulite realiseerimine tööstustarbeks piiritus- kui ka tärkliisvabrikute kaudu jääb arvatavasti sama suureks, nagu läinud hooajal. Piiritusvabrikud tarvitasiid läinud hooajal 340 000 kv kartuleid ja tärkliisvabrikud umbes 160 000 kv. L. a. oli ühe vabriku normiks valmistada piiritust 26 000 l. Piirituse hinnaks oli 44 snt. l. Tänavused piiritusnormid ja -hind on veel kindlaks määramata, kuid võib arvata, et need ei jää väiksemaiks 1935/36. a.

Tärkliisvabrikud alustasiid juba tööd. Kartuleist maksti keskmiselt kr. 1,80—2,20 kv ehk 10 snt tärkliise %. Kartulijahu veeti senini peamiselt kõik Soome, kuid hiljuti tõsteti Soomes kartulijahu sisseveotoll 4 Smk. kg-it. Meile on sisseveotoll küll $\frac{1}{3}$ odavam, kuid niivõrd kõrge (22 snt. kg), et on raskusi sinna kartulijahu saatmisega. Võib siiski loota, et kartulite tarvitus tärkliisvabrikuis tõuseb ca 150 000 kv-le.

Praeguste piimahindade juures võib sööta hästi kartuleid loomadele. Sel teel on võimalik kasustada kindlasti ka suuri koguseid kartuleid.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖLOLU JA PALGAD TÖÖSTUSES 1. SEPTEMBRIKS.

EMPLOYMENT AND WAGES IN INDUSTRY ON SEPTEMBER, 1.

Suvesesooontööde haripunkt on juba möödunud ja sesooontööde ulatus on tõmbumas kokku. Augusti kestel vähendati töötajate ar-

vu suurtööstuses (20 ja enam töötajaga ettevõtteis) 1271 isiku võrra. Suurimat tagasiminekut andis mäetööstus. Tööliste vähene-

Töölolu ja tööliste teenistus suurtööstuses. — *Employment and Wages in Large-scale Industries.*

	Töötajate arv Number of Workers		Tunniteenistus aug. 1936. — <i>Hourly Wages in August 1936</i>											
	± %		Nimes- väär- tuse indeks				Reaal- teeni- tuse indeks				Nominal Wages		Real Wages	
	1. IX 1936	1. IX 1935=100	1. IX 1929=100	Snt.	1936. a. II pool = 100	1927—31 = 100	1936. a. II pool = 100	1927—31 = 100	Snt.	II Half-year of 1935 = 100	1927—31 = 100	II Half-year of 1935 = 100	1927—31 = 100	
Mehed — Men						Naised — Women								
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries . . . . .</i>	3 769	+23,0	+ 21,9	38,0	111	109	97	117	26,9	120	106	104	114	
II Mineraalide töötlemine — <i>Mi- neral working industry . . . . .</i>	1 838	+ 0,3	+ 14,4	36,4	118	108	103	116	19,6	112	101	97	108	
III Metallitööstus — <i>Engineering industry . . . . .</i>	5 363	+16,5	+ 28,8	42,1	104	96	91	103	22,3	108	90	92	96	
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind. V Nahatööstus — Leather ind. VI Tekstiilitööstus — Textile ind. VII Puutööstus — Woodworking industry . . . . .</i>	1 634 572 11 071	+24,6 +28,5 + 1,8	+180,6 + 38,2 + 14,7	32,9 34,1 32,4	103 93 108	95 85 114	90 81 94	102 91 122	23,5 19,8 24,8	93 102 105	104 95 119	81 89 91	111 102 128	
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind. IX Poligraafiatööstus — Poly- graphic industry . . . . .</i>	3 579 2 303	+ 9,3 + 7,6	— 9,9 — 2,4	37,6 34,1	107 100	106 100	93 87	118 107	23,2 22,6	107 97	109 99	93 84	117 106	
X Toit-, maisseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry . . . . .</i>	1 874	+13,6	+ 7,8	41,8	85	88	74	94	25,5	84	85	73	91	
XI Kehakatte ja pudukaupade ts. — <i>Clothing z. dry-goods ind. XII Ehitustööst. — Building ind. XIII Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarus- — Electric power plants, gas and water works</i>	3 110 1 907 4 768 1 033	+20,3 +35,9 +45,5 +20,5	+ 27,7 +105,7 +326,5 + 37,0	35,4 37,9 37,5 42,5	99 107 110 99	97 81 102 89	86 87 96 86	104 87 109 95	19,5 21,5 18,9 25,9	98 97 101 84	83 77 86 88	85 84 88 73	89 88 92 94	
Keskmine — <i>Average</i>	42 321 ¹⁾	+14,8	+ 30,4	37,1	105	101	91	108	23,5	102	104	89	111	

¹⁾ 1936. a. augusti elatusmaksumuse indeksi alusel. ²⁾ On basis of cost of living index in Aug., 1936. ³⁾ Kokku. Total.

mine põlevkivikaevandusis ulatus ca 400-le, turbatööstuses ca 500-le. Suuremal arvul vallandati töölisi veel saeveskites (—297), keemiatööstuses (peamiselt põlevkivitööstuskäitised —323) ja tekstiilitööstuses, kus tööjõudu vähendasid linavabrikud. Linavabrikul on toodangu turustamisel raskusi sise- kui ka välis- turul. Üks suuremaid linatööstus- vabri- kuid arvab väljaveateid töötamiseks lähemal kuul ebasoodsaiks ja seda nimelt raskuste tõttu linatööstussaaduste turustamisel vä- listurgudel. Peamiselt kodumaaturgu varustavad ettevõtted loodavad aga töötada eelseisval hooajal l. a. koormisega. Teisalt suurendati augusti kestel tööliste arvu 5 töös- tusharus. Kõige enam suurendas tööliste arvu kehakatte- ja pudukaubatööstus, kus võeti juurde uusi töölisi kõigil erialadel — rõiva- õmbluse, jalanõudetööstuse ja pudukaubatöös- tuse alal.

Üldiselt on tööstuse aktiivsuse praegune tase tunduvalt kõrgem kui l. a. ja kõigil eel- misil aastail samal ajal. Suurtööstu- ses, kus ilma ehitustööstuseta töötajate arv

tõusis k. a. 1. IX 37 668-le, ületas töötajate arv l. a. sama aja seisul ligi 4 000 isiku võr- ra. Ühes kesktööstusega on üle- kaal k. a. kasuks koguni ligi 5 000 isiku võr- ra. Ühes ehitustööstusega, kus tänava tegevus oli erakordselt aktiivne, tõu- seb ülekaal k. a. kasuks suur- ja kesktööstus- käitiste ulatuses umbes 6 500 isikule. Võr- reldes majanduskriisielese kõrgseisuaastaga (1929) on praegune tööstustöölise arv suu- rem ligi 1/3 võrra.

Tööliste keskmine teenistus oli suurtööstu- ses augusti keskmiselt meestel 37,1 ja naistel 23,5 snt tunnis, mis ületab l. a. II poolaasta keskmist teenistust meestel 5%, naistel aga 2% võrra. Meeste teenistus on jõudnud ma- janduskriisielese 5 a. keskmise (1927—31) ta- semeni. Naiste keskmine teenistus ületab aga seda taset veel enam (vt. tabel), kuna puuvillatööstuses, kus naiste teenistus väga madal, ei oma ulatuse poolest enam endist tähtsust ja teised tekstiilalad, mis vahepeal on laienenud, maksavad töölisele kõrgemat palka.

SAKSA METSASELTSI KONGRESS STETTINIS. CONGRESS OF GERMAN TIMBER ASSOCIATION IN STETTIN.

K. Keerdoja.

Saksa metsateadlaste aastakoosolekuil on juba ligi 100-aastane iga. Alul kindla struktuurita, omavad nad 1872. a. peale organiseeritud kuju, panevad 1899. a. aluse saksa metsaseltsile ja moodustavad pärast ümberkorraldust 1933. a. saksa metsanduseliidi võimsama demonstratsiooni, omades vast õigusega maailma tähtsaima metsandussündmuse kuulsuse.

Neid koosolekuid korraldatakse vaheldumisi P.- ja Lõuna-Saksas igal aastal eri paigas. Nii toimuski tänavune kongress 16.—22. VIII P.-Saksas, seekord Stettinis, arvult kolmkümmes teine. Peale 1000 osavõtja saksa metsamajanduse aladelt oli esitatud ka 15 välisriiki oma esindajatega, andes kongressile rahvusvahelise ilme. Üheaegselt kongressiga avati ka saksa suur metsanäitus — laiaulatuslik, kaunis ja kavakindel.

Kuna saksa metsakongresside iseloomustavaks jooneks on põlevamate päevaküsimuste ja vaidlusobjektide käsitlemine, kusjuures esineb väga mitmete voolude kaitsjaid ja ilmneb edasisi arengusuundi, on meilegi huvitav jälgida selle „metsanduse emamaa“ praegusi püüdeid ja kavatsusi.

Kongressi ja näituse osas esines saksa metsanduse juht, ministerpresident Herman Göring, väga huvitava programmi kõnega. Ta toonitas saksa metsamajanduse praeguste põhijoontena a) rahva ja metsa ühtekuuluvust, kus mets on kogu rahva varandus, toorainete ja tööallikas, tagavaraait ja puhkepaik; b) metsamajanduse korraldamist pidevuse põhimõtte alusel, et tagavaru jätkuks ka tulevikus ja need suudaksid suurenedes katta kogu rahva tarvidust vastandina praegusele olukorrale, kus osa tarbepuitu tuleb vedada sisse välismailt ja c) metsade orgaanilise koostise (puuliigid, pinnas, kliima) ümberkorraldamist säärasesse olukorda, mis võimaldaks kasvatada väärtuslikumat puitainet maksimaalkoguses.

Nende põhijoonte taotlemiseks on rahvus-sotsialistlikus Saksas metsade valitsemine eraldatud eriliseks ametkonnaks ministeeriu-

mi-õigustega (Reichsforstamt), mis allub otsestelt ministerpresidendile ja on sõltumatu teiste ministeeriumide mõjutustist, arvestades vaid metsamajanduse huve. Metsaametiga on liidetud ka kõikide jahindus- ja looduskaitsealaste küsimuste käsitlemine, korraldades neidki ümber rahvusliku vaatevinkli kohaselt ja arendades neid tunduvalt edasi. Metsamaterjalide turu korraldamine on koondatud keskasutise kätte, millega saavutatakse toorainete ühtlane ositus ja impordi reguleerimine vastavalt rahvamajandustarbele. Üldiselt on uue korra sihtjooneks asetada metsade majandamisel rentabiliteedi (suurima kasu saamise) põhimõtet puidutagavara suurendamise ja väärastamise põhimõttega, kusjuures rõõbiti metsade toogivõime tõstmisega suurendatakse metsade pindala umbes 10% võrra (1 200 000 ha) ja senise metsamaa-pindala vähendamist lubatakse vaid eriti tungivail asjaoludel. Võrreldes meiega on ses küsimuses Saksa seisukoht eriti märkimisväärne, sest elanikke on seal umbes 5 korda tihedamalt kui meil.

Mainimist väärrib veel, et Saksa kavatseb suurendada keskasutise mõju era- ja kogukonnametsade valitsemisele ja arendamisele, millega koondatakse kogu rahva metsavarad ühise juhtimise alla, ja asutab metsade-ameti juurde erilise asjatundjate nõukogu, milles on esitatud nii metsakasvatavate kui ka puidutarvitavate organisatsioonid. Vajalikke ressursse töö arendamiseks antakse riigieelarve korras kaunis suurel määral.

Avakõnele järgnenud sõnavõttudes toonitati, et Saksale ha metsa on toitainete loomise seisukohalt sama tähtis kui ha nisupõldu, ainult selle vahega, et metsatoodang on mitmekesisem, seda on võimalik töötleda väga mitmeks saaduseks ja toodangut on võimalik koguda tagavaraks. Kuuldavasti olevat puidukeemia areng juba nii kaugel, et puust võib valmistada kõige maitsevamaid toitaineid priimakvaliteedilist riidematerjali ja võimsajõulisi lõhkeaineid. Praegu on Saksas mets peale söe ja raua kolmandaks toorai-

neks, mistõttu riigi enesevarustamise seisukohalt on metsa arendamine määrava tähtsusega.

Referaadid kongressil olid korraldatud tsüklikena selliselt, et igas tsükli esinesid mitmete vaadete esindajad. Arvestades suurt kuulajaskonda ei peetud läbirääkimisi ega võetud vastu resolutsioone.

Metsakasvatuse alal rõhutati eriti pinnase ja metsakoostise olulist sidet maksimaalsete tulemuste saavutamise seisukohalt kusjuures koostis peab vahelduma vastavalt pinnase vaheldumisele üsna väikeste vahemaade järele ja omama tingimata segametsa ilmet. Kas segametsa (mänd, tamm, pöök, pappel, kask, valge akaatsia, douglasia, kuusk) rajada ridadena, üksikpuudena või salkadena, see jääb metsahooldaja otsustada, samuti nagu kultuuri- ja hooldusraiate viisid, tähtis on aga, et hooldusraided viidaks tingimata läbi. Raieviisidest jääb ka tulevikus kohati eluõigus paljasraidele, kuigi valdavas enamuses on mindud üle valikraidele, mis kindlustab ka väärtuslikumat järelkasvusaamist peale kõigi teiste hüvede.

Erilise tsüklika käsitati puuliikide aretust ja sellega seosesolevaid küsimusi. Kuna see teadusharu on võrdlemisi uus, olid selle ala loengud enam teoreetilist laadi, peale nõude, et kõikjal tarvitataks vaid lähemast ümbrusest korjatud, headelt puudelt päritolevat seemet, ja võõramaiste puuliikide seemet püütaks koguda kodumaal kasvavaist eksemplariidelt. Seejuures avaldati arvamust, et võõramaiste puuliikide sissetoomisega on võimalik tõsta metsatoodangut suuremal määral, kui seda arvati tavaliselt senini. Metsakasvatuse üldiseks juhtnööriks näis olevat kasvatada mitmekesisemat metsa suuremas koguses ja kvaliteedis.

Metsakorraldusele oli kongressil pühendatud erilist tähelepanu ja kätsumus keerles selle ümber, kas metsamajandust tuleb juhtida metsakasvatuseks, metsakorralduseks või metsapoliitiliselt. Uudisena tundus kolmeaastane hooldamistunnus ja puistutagavarade määramine kõikide jämedamate puude mõõtmise kaudu. Tegelikult elu kogemuste põhjal käsitleti metsakorralduse läbiviimist sega- ja mitmevanuslikus metsas

ja rõhutati ühtlasi metsakorraldusviisi tähtsust kõigis osariiges. Favoriidina tundus olevat metsapoliitiline vool, kuigi mingeid lõppotsusi ei tehtud.

Metsanduslikule tööõpetusele pühendati suurt tähelepanu, kuna 14% maaelanikest tegeleb metsatöödega ja iga saksa elaniku kohta tuleb aastas 1 tnm puitu puudu. Seepärast asuti seisukohale, et (arvestades eriti Saksas praegu valitsevat sotsialistlikku valitsusvoolu) on vajalik 1) õpetada töölisile töötundmist, metsanduseesmärkide teadmist ja tööriistade korrastamist, 2) kasvatada juhtivat personaali ja 3) arendada välja paremaid töömeetodeid. Esimese eesmärgi saavutamiseks on otstarbekaim luua alatiste metsatööliste klass (algaja, abiline, metsatööline, praaker), kusjuures nalle korraldatakse töölaagrid. Juhte kasvatatakse tööuurimusinstituudi juures ja ülikoolidesse viiakse sisse tööõpetus. Paremate tööviiside leidmise ja propageerimise kallal töötab tööuurimus-instituut. Õppetöö on kehaline (75%) ja vaimline (25%), peamiselt tööstuse, täiendused kursusel. Kursuste kestus 4 nädalat, minimaalselt 8 päeva. Suuremaks puuduseks loetakse tööriistade korrastuse vähest tundmist ja puhkeajade ebaratsionaalset kasutamist ning ositust töö juures. Eesmärgiks on „Frohschaffende Menschen in reibungsloser Betrieb“ — kus tööjuht hoolitseb tööliste vaimsete ja aineliste tarvete eest. Ses mõttes esitatakse eriti suuri nõudmisi metsakoolide õppejõududele, kes peavad oma erilisi pedagoogilisi andeid isiklike laitmatu tubliduse juures. Huvitavad olid prof. Hilf'i näited tööuurimuste saavutiste üle, näiteks et sobiva tööviisi ja tööriistade juures on võimalik saagida läbi sama energiakuutusega, mis kulub tavaliselt 200 cm³ läbisäägimiseks, 1200 m³ puud jne.

Kongressiga seotud metsanäitus oli valmistatud ette väga põhjalikult. Selged ja kaunid olid suured arvjoonised metsade elust, puidu kasutusest ja metsanduse tähtsusest kogu rahvale, kusjuures motoks oli — mets on kogu rahva varandus. Tegelikult näidete ja ehitisiga asundustalu, tööliste maja, metsniku maja (selgitati puidu kasutamist loendamatult otstarbekas).

Kongressile järgnenud ekskursioonidel võisid osavõtjad tutvuda saksa metsamajandusega looduses, kusjuures näis tõestuvat ennustus, et metsapinda haritakse paremini kui põllumaad — kohati, kuivades rajoonides, kiintakse ja äestatakse metsaalust pinda

tõesti paremini kui põldu ja kulud tõusevad kuni 500 RM pro ha. Kuidas see end tasub, on iseasi, kuid kuludest ei hoolita ja tööjõudu on samuti saada külluses, peaaegu et saaks sobivat metsa tuleviku tarvis.

RAUDTEETEGEVUS JA -TULUD AUGUSTIS 1936. A.

ACTIVITY AND REVENUE OF RAILWAYS IN AUGUST.

Raudteetegevuses ilmnis juba 1. a. elavnemine, mis muutub aga k. a. kõrgemaks eelmisest aastast.

Augustis kasustas raudteed 994 tuh. reisijat eelmise aasta 799 tuh. vastu, seega enam 195 tuh. ehk 24,4%. Reisijate arvulist tõusu põhjustasid sisemaa-reisijad III klassis, kes kasustasid hinnaalandust, peamiselt huvironges, mis olid käigus põllumajandusnäituste puhul. Reisijate liiklus üle riigi piiri kahanes k. a. augustis 3,5% võrra. Võrreldes eelmise aastaga püsis sissesõitnud reisijate arv võrdne 2,9 tuh-ga, kuna väljasõitjate arv vähenes 7,1%. Suurenenud reisijate arv põhjustas ka läbisõidetud km. kasvu 1. a. 29 096 tuh-lt 37 297 tuh-le ehk 28,2% võrra. Augusti reisijate liiklus ületab eelmise kuu arvuliselt 14,0% ja läbisõidetud km. 17,8% võrra. Tegevusaasta algusest käesoleva kuu lõpuni täitus reis-km. eelarvest 59,2%.

K. a. kaubavedu on m. a. vastava kuu veost märksa elavam. Tänavu veeti maksulist kaupa 187 tuh. tn. eelmise aasta 169 tuh. tn. vastu, enam 10,6%. K. a. välisveod on aktiivsemad eelmise aasta välisvedudest ca 10,8 tuh. tn. ehk 192,9% ja seda peamiselt importveo arvel, mis suurenes eelmise aasta 3,3 tuh. tn-lt 14,2 tuh. tn-le. NSVL-st sisseveetava kauba arvel, millest olid tähtsamad

malm (uus ja vana), mida imporditi 5549 tn., põlevkivi 2314 tn., superfosfaati 1797 tn., raudteeropaaid 1313 tn., rauda mitmesugusel kujul 955 tn., raud- ja teraslaaste 670 tn., kaoliini 352 tn., suhkrut 320 tn., peale selle mitmesugust muud kaupa.

Augusti kaubavedu ületab eelmise kuu veo kogusest 4,5%, ja tn-km. 2,2%. Tn-km. eelarvest on täitunud käesoleva kuu lõpul 44,8%.

Aktiivsed veod põhjustasid ka tulude tõusu, mis oli jaamakassade rahalise läbikäigu järgi:

	1936	1935	±%	±% eelmise kuuga
Üldse tuh. kr.	1298	1187	+ 4,3	+ 4,3
sellest: reisijateveost	553	453	+22,1	+ 9,9
pagasiveost	31	25	+24,0	+ 6,9
postiveost	—	103	-100,0	—
kaubaveost	623	584	+ 6,7	- 0,6
mitmesug. tulu	31	22	+40,9	+40,9

K. a. augusti tulude laekumise tase osutub kõrgemaks tulude parema laekumise arvel, vaatamata, et laekumata jäi postiveotulu 103 tuh. kr., mis peab lepingu alusel laekuma teatavate ajavahemikkude järgi. Üldsummas suurenes tulu 51 tuh. kr. ehk 4,3% võrra. Aktiivne reisijate liiklus põhjustas tulu enamlaekumist 22,1% võrra eelmisest aastast ja 9,9% võrra eelmisest kuust. Tänavune kaubaveotulu ületab m. a. augusti 6,7%.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

● P.-Am. Ühendriiges kutsuti ellu uus ettevõtte 1 000 000 \$-se põhikapitaliga, kes algab äsjaleiutatud ja patenditud uuesüsteemiliste kunstsiidriiditehase ehitamist. Kunstsiidi valmistamine uue süsteemi abil tootab mitte ükski kvalitatiivseid paremusi, vaid peamiselt valmistuskulude kokkuhoidu ajas ja töötasulades. Kui senise töösüsteemi abil võis

saada kunstsiidlõnga valmis kujul 3—6 päeva jooksul, võimaldab seda uus süsteem 4,5 minuti jooksul. Säärane kokkuhoid ajas, järelikult töötasulades, tootab suruda kunstsiidlõnga hindu praegusest tunduvalt alla, sest kunstsiidlõnga tootmiskuludes moodustavad palgad ja elektrijõud 42—50%, ainult Jaapanis on nende osatähtsus 37%.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● Ühisusele „Estonia Eksport-tapamajad“, Tallinnas, Suur-Tartu m. 101 asuva end. vorstivabriku ümberehitamiseks võlleibade, pirukate ja toidurasvalmistamise osakonnaks. Tööd leiaks uues osakonnas umbes 20 töölisi. Jõuandjaks 3,5 h. j. elektrimootor. Valmistatakse igasugu võlleibu, pirukaid ja sulatatakse toidurasva.

● Eesti Tarvitajateühisuste Keskuhisusele, Tallinnas, Narva m. 27 asuva keemialaboratooriumi ja kohvitehase ümberkorraldamiseks ja seal paberossikestade, maitseainetepakkimise ja kohvitehase sisseseadmiseks.

● U/ü-le L. Maisel & Ko, Tallinnas, Tondi teel 27 asuvas riidevärvimis- ja trükkimistööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 7 töölisi. Jõuandjaks 3 h. j. elektrimootor. Värvitakse ja trükitakse igasugust riiet.

● A. Träss, V. Saukas ja P. Hermann, Tartus, Raekoja 33 asuva riidevärvimistöökoha „Ekstra“ ümberkorraldamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölisi. Jõuandjaks 65 h. j. lokomobiil. Värvitakse, vanutatakse, pressitakse ja apreteeritakse villaseid ja puuvilla-kangaid ning lõngu.

● Erik Kochile, Tallinnas, Vene 6 autoelektriosade remont-töökoha sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd

kuni 7 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 2,5 h. j. Parandatakse ja proovitakse mitmesuguseid auto-elektriseadeid ja -osi.

● T/ü-le Karl Jürisson & Ko, Tallinnas, Munga 5 mehaanilise puutööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid tekstiiltööstusmasinaid ja nende tarbeid ning osi.

● A/S-le „Telliskivi Tehased“, Tallinnas, telliskivitehase sisseseadmiseks Sindi-Lodjal, Pärnumaal. Ettevõttes leiab tööd 30 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 140 h. j. ja elektridünamo 20 h. j.; kivide põletamiseks sik-sakahi 12 kambriga. Valmistatakse ehitus-telliskive kuni 3 000 000 tk. aastas.

● A. Vassilale, Tallinnas, Narva m. 19 asuvas mehaanilises jalanõude-tööstuses „Avas“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 20 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 4 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid jalanõusid.

● Ühisusele „Võhma Eksport-tapamajad“, Tallinnas, Pärnu m. 150 asuvas lihasaaduste töötlemise ja nende hoiuruumides töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd esialgu 30 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 60 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid vorste jm. lihakonserve.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Vaatamata sellele, et m. n. muutus seisund võiturul kindlamaks ning taani ja soome võihind Inglises kõvenes, nõrgenes meie võihind Inglises kui ka Saksas. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 104—106 š cwt, eelmise nädala 108—110 š vastu. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 126 š cwt ja Soome võihinnaks Manchesteris 116—119 š cwt, mis on vastavalt kõrgem meie võihinnast 21 š ja 12 š cwt kohta ehk 22 snt. ja 38 snt. kg-lt. Saksast saadav võihind nõrgenes samuti 2 snt võrra kg-lt, s. o. 160 snt-le kg. fob Tallinn.

Võihinna nõrgenemise tõttu välisturul noteeriti meie eksportvõihinnaks 146 snt kg. franko saatejaam.

Soodsate karjatamisolude tõttu septembris oli või väljaveedu paljudest euroopa karjamaajandusmaist suurem kui eelmisel aastal. Nii suurenes septembris Taanist võiekспорт 18% võrra. K. a. esimese üheksa kuu jooksul suurenes või väljaveedu Taanist 3% võrreldes m. a. sama ajaga. Kogu väljaveost läks Inglisse 75% (m. a. 81%) ja Saksa 24% (m. a. 16%). Samuti suurenes või sissevedu

septembris Inglisse euroopa karjamajandusmaist ca 20% võrra. Austraaliast ja Uus-Meremaalt eksporditi Inglisse septembris 607 500 kasti võid l. a. sama kuu 503 200 kasti vastu. Seega võipakkumise suurenemine Inglises, millele seltsisid ka teised asjaolud, tõi kaasa ka vöihindade languse.

Vöi sissevedu Saksa oli augustis 114 017 cwt l. a. sama kuu 100 478 cwt vastu, suurenedes seega 13% võrra. Sissevedu suurendasid Taani 48%, Holland 3% ja Rootsi 4% võrra. Pisut suuremaid koguseid Saksa ekspordisid ka Läti, Austria, Ungari ja Iiri, kuna Soomest ja Eestist vähenes väljavedu. K. a. esimese kaheksa kuu vältel on imporditud Saksa võid 893 115 cwt l. a. sama aja 891 119 cwt vastu, olles seega enamvähem võrdne. Vöi sissevedu Saksa suurendasid Taani, Läti, Soome, Eesti, Iiri, Austria ja Ungari.

Septembris veeti meilt võid välja 1 829 tn. l. a. sama kuu 1 252 tn. vastu, suurenedes 46% võrra. Kogu väljaveost läks Saksa 944,7 tn. ja Inglisse 884,4 tn. K. a. esimese üheksa kuu jooksul eksporditi võid 8 401 tn. l. a. sama aja 8 335 tn. vastu. K. a. vähenes seega võiekспорт 2% võrra. Tähtsamaks võituruks on Inglise, kuhu on eksporditud 4 802 tn. Järgnevad Saksa 3 496 tn., P.-Am.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul kõvenes seisund. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 3 š võrra tsntn-lt 90 š-le tsntn. Kuid vaatamata sellele jäi peekonsigade noteering endiseks, kuna toodang suurenes 300 sea võrra. Käesoleval nädalal maksavad eksporditapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg.	88	83	77	
55,5—59 „	83	79	73	Sise-
72,5—75 „	83	79	73	turu-
75,5—80 „	79	75	72	hinnad.

— elussigade eest 59 snt üle 105 kg ja 62 snt alla 105 kg eluskaal.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Loomaturul oli läinud nädalal veiste pakkumine keskmine. Nõudmine oli kooskõlas pakkumisega ning hinnad püsisid tihtilased kogu nädala. Hindade püsimist on loota ka eelolevaks nädalaks. Nädala keskmiselt maksus veiselihha:

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1986. a.	1985. a.	1984. a.
	5./X-11./X 1986	28./X-4./X 1986	1. I kuni 11. X	1. I kuni 13. X	1. I kuni 14. X
VÖI (tonni)					
Butter (tons)	46,0	309,7	8541,0	8640,0	8349,2
Sellest:					
Saksa	46,0	215,7	8542,1	8490,5	2525,2
Inglisse	—	93,8	4896,7	5131,7	5669,1
Belgiasse	—	—	—	42,3	15,4
Soome	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	1102	1537	37102	41109	29782
Sellest:					
Inglisse	65	97	16861	21776	17942
Saksa	1037	1440	16213	15493	8314
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	16,0	44,9	1786,4	1792,7	1882,9
LINA (tonni)					
Flax (tons)	10,3	40,3	6239,1	4293,3	3071,5
Sellest:					
Inglisse	—	—	2685,4	2880,1	2212,8
Belgiasse	—	—	1039,4	70,3	121,3
Soome	—	—	455,1	139,4	99,3
Saksa	—	40,8	1174,8	1092,3	526,8
Prantsusse	—	—	738,7	10,3	60,5

Ühendriigid 30 tn., Prantsuse 15 tn. ja ülejäänud osa teisile turgudele.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 1817 tünni, Inglisse 2315 tünni, Šveitsi 290 tünni ja muud müügid 1 tünn.

NSVL-u saadeti möödunud nädalal 1 237 siga. Kogusummas on saadetud senini viimase lepingu alusel 8 043 siga. Seega tuleb saata veel 1 000 siga, mida saadetakse käesoleval nädalal.

Saksaga sõlmiti elussigade leping 10 000 seale. Kuna esimene laev läheb teele 23. X, jätkatakse katkestamatult elussigade kokkustu eksporditapamajade poolt. Kuid sigade kaal peab olema nüüd raskem. Oktoobris ostetakse elussigu eluskaaluga alates 100 kg, kuid novembris ainult alates 105 kg. Soovitatav raskus sigadele oleks 120—130 kg.

Pullid suuremad (elusk. üle 400 kg) nuumatud 41—44 s., keskmised 34—39 s. ja lahjad 30—33 s. kg.

Pullid väiksemad (elusk. alla 400 kg) nuumatud 41—43 s., keskmised 34—38 ja lahjad 30—33 s. kg.

Eluskaalu alusel maksusid pullid nuumatud 26 s, keskmised 23—24 s. ja lahjad 20 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 40—46 s., keskmised 28—35 s. ja lahjad 24—26 s. kg. Eluskaaluhind sõltudes rammususest 15—20—27 s. kg.

Mullikad (elus. 120—300 kg) nuumatud 41—43 s., keskmised 34—38 s. ja lahjad 30—33 s. kg, eluskaaluga 20—23—25 s. kg.

Vasikaliha pakkumine väike. Tendents kindel. Nädalas turustati 42 elus- ja 375 tapetud vasikat. Liha maksus nuumatuil 70—75 s., keskmisel 55—65 s. ja lahjadel 50—55 s. kg. Eluskaalu alusel maksusid nuumatud vasikad 50—53 s. kg, keskmised 45 s. ja lahjad 35 s. kg.

Lambalihapakkumine suur. M. n. turustati 440 elus- ja 1574 tapetud lammast. Hinnad nõrgenesid ning eelolevaks nädalaks ei ole oodata hindade kõvenemist.

Eksportlambaliha-noteering püsib juba kauemat aega ühtlasel tasemel ning jäi muutmatuks ka m. n., s. o. 60—65 s. liha kg. Eluskaaluhind franko saatejaam 27—29 s. kg. Eksportitava liha kogus on aga võrdlemisi

väike — 4 000 kg ehk ümmarguselt 200 lammast nädalas. Siseturul maksus lambaliha nuumatuil 45—53 s., keskmisel 40—45 s. ja lahjadel 37—40 s. kg. Eluskaaluga lambaist nõuti vastavalt rammususele 20—25 s. kg.

Sealihapakkumine suur. Turustati nädalas 780 elus- ja 814 tapetud siga, seega kokku 1 594 siga. Sealihahinnad nõrgenesid läinud nädalal päev-päevalt, jõudes madalale punktile reedeiks, mil oli kõrgemaks hinnaks 80 s. kg. Säärane nõrgenemine oli erakordne, mida põhjustasid Lõuna-Eesti eksporttapamajad oma sigade suuremal arvul Tallinna turule saatmisega.

Nädala keskmiselt maksus sealiha kõigil sortidel 75—83 s. kg, eluskaalu alusel 64 s. kg.

Eelolevaks nädalaks on loota sealiha-hindade paranemist.

Nahkade hinnad: veisenahad, toorelt 65 s., soolatult 75 s. kg. Vasikanahad, keskmised 4—4,50 kr. tk ning kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind 1,20—1,30 kr. Praaknahad 2—4 kr. tk. Lambanahad maksusid sõltuvalt villa paksusest 2—4 kr. tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade kujunemine Inglises toimus möödunud nädalal edasi tõususuunas. Eriti näitas tõusu Inglises sisemaa-kanamunade hind, kuna importmunade hind kõvenes vähem või jäi mõningas mais püsima eelmise nädala tasemele. Meie eksportmunade hinnateering Tallinnas jäi samuti püsima, s. o. 95 snt kg franko kogumispunkt. Vastavalt noteeritud hinnale maksavad eksportõrid tootjale munade raskuse järgi vähemalt:

50 gr. raskusist munadest	47 snt kümme ehk	9,4 snt paar
55 " " " "	51 " " "	10,2 " "
60 " " " "	56 " " "	11,2 " "

Siseturu-munahind tõusis 5 snt kümnel. Nii maksuvad siseturumunad suurmüügil alla 50 gr raskused 35 snt kümme ja üle 50 gr 40 snt kümme.

Kuigi kanamunaturu seisundi muutus toimub üldiselt hooajalises paranemissuunas,

oleneb munahindade liikumine lähemal nädalail ilmade muutusest ja selle tagajärjel kujunevast pakkumisest. Samuti on määravaiks asjaoludeks: 1) Hispaania seisundi lahenumine; 2) ookeanitaguste maade munapakkumine Inglises ja 3) rahavääringu ümberhindamine euroopa munakaubandusega tegelevais mais.

Septembris veeti meilt mune välja 8 273 680 tk l. a. sama kuu 5 959 080 tk vastu. Seega suurenes kanamunade eksport septembris 39%. K. a. esimese üheksa kuu välitel ulatus kanamunade väljavedu 36 072 000 tk-le l. a. sama aja 38 471 040 tk vastu, vähenedes ligi 2,2 milj. muna võrra. Kogu väljaveetud munakogusest läks Inglisse 16,8 milj. tk, Saksa 15,2 milj. tk ja ülejäänud osa teistele turgudele.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteeringul 12. oktoobril s. a. tõusid piima hinnad kõikidel piimaliikidelt. II valiku rööskpiima noteeriti eelmisel nädalal müügil piimakaplustele 9 senti lii-

kidelt. II valiku rööskpiima noteeriti eelmisel nädalal müügil piimakaplustele 9 senti lii-

ter. Nüüd aga saadakse paljudes kauplustes 10 senti liiter ja seetõttu noteeriti II valiku rööskpiimahinnaks 9—10 senti liiter. Kuna külmade ilmade tõttu piimakarja karjatamisolud halvenevad, samuti piimatoodang on hooajaliselt vähenemas, siis võib arvata, et juba lähemal ajal tõuseb II valiku piimahind üldiselt kauplustele müügil 10-nele sendile. Ka esimese valiku rööskpiima hind on tõusnud seniselt 10 sendilt 11 sendile liitrit. Tavalt kauplustele müüdava piimahinnaga on tõusnud ka piimatööstustele mineva piimahind.

Möödunud aastal toimus ka umbes samal ajal piimahinna tõus. Nii noteeriti 30. septembril 1935 II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 7 senti ja 7. oktoobril $7\frac{1}{2}$ —8 senti liiter. Nädal edasi noteeriti aga juba sama valiku piima 9 sendile liiter. Seega tõus kahe nädala jooksul 2 senti liitrit. Möödunud aastal kiirendas tavalist sügisest hooaegset piimahinna tõusu veel võihinna tõus.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Üksikuis riiges on vääringu muutusega seosesolev segadus teraviljaturudelt kadunud ja kaubandus toimub taas sõltuvalt saagiteateist ja nõudmise-pakkumise vahekorraest. Kõigil tähtsamail turgudel tõusid noteeringud üle eelmise nädala taseme ja saavutasid k. a. uue kõrgseisu. M. n. hinnaparanemisele mõjusid tagasihoidvalt viimased saagiteated lõunapoolkera nisukasvatajaist maist. Argentiinas oli viimane kasvuperiood soodus, mille tagajärjel paranesid eelhindang ja toodang. Nii hinnatakse viimaseil andmeil Argentiina tänavust nisulõikust 54—59 milj. kv-le eelmise aasta 40 milj. kv ja 1930/34. a. keskmise 66 milj. kv vastu. Seega ületab tänavune lõikus l. a. 40% võrra, kuid jääb siiski toodud aastate keskmisest maha veel 15%. Austraalias on tänavune lõikus eelhindanguil umbkaudu võrdne l. a.-ga ja tõuseb 130—145 milj. kv-le. Kuna eelmisel aastal oli nisuturul domineeriva tähtsusega Kanada, langeb tema osatähtsus tänavuse madala lõikuse ja väikesiksjäädud tagavarade juures, ja käesoleva kaubandusaasta jooksul tuleb arvestada nisuturul peamiselt Argentiina ja Austraalia müügilpolitikat. Oleva või-

Tänavu aga võihind viimasel ajal tõusnud ei ole.

Piimahinnad noteeriti 12. oktoobril s. a. järgmised: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 9—10 senti ja müügil piimatööstustele 8 senti liiter. Hinna tendents — tõusev.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	—	12—13	11
Tartu	14—15	11	—	8—9
Narva	12—13	9—10	—	7—8
Pärnu	16	11	—	10
Rakvere	—	11	—	9
Valga	13—14	—	—	8—9
Paide	—	—	—	8

Nagu toodud hinnad näitavad on ka peale Tallinna osas teistes linnades märgata piimahinna tõusu.

maliku eksportkoguse alusel ulatub Kanada iganädalane väljavedu 0,8 milj. kv-le. Kuna nädalast kogu importvajadust arvestatakse 2,7 milj. kv-le, langeb teiste eksportmaade arvele 1,9 milj. kv.

Maisiturg on kindel ja vaatamata Argentiina elavale pakkumisele kõvenesid hinnad. Viimasel ajal esineb P.-Am. ühendriikide kõrval maisiturul tähtsama ostjana ka Kanada, keda madala söödavilja kogutoodangu tagajärjel peetakse ka edaspidi argentiina maisi ostjaks.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr. kv. kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 11.87 (11.64), Winnipeg 10.05 (9.77), Hamburg (La Plata) 10.77 (10.50);

Nisu: Chicago 15.48 (15.29), Winnipeg 14.90 (14.55), Hamburg (Manitoba I) 17.48 (16.98), Liverpool 16.45 (16.00);

Mais: Chicago 13.76 (13.63).

K. kaubandusaasta esimese kahe kuu jooksul oli toiduviljakaubandus tunduvalt elavam l. a. ja tõuseb nisul 26.1 milj. kv-le ning ruk-

kil 1.1 milj. kv-le 1. a. sama aja 21.3 milj. kv. ja 0.8 milj. kv. vastu. Seega ületab tänavune nisukaubandus 22% ja rukkikaubandus koguni 37% võrra 1. a. samaaegse taseme. Kuna tänavune toiduvilja kogutoodang on madalam põhjapoolkeral 1. a. nisul ja rukkil kumbalgi 6% võrra, peaks kindel nõudmine toiduviljadele kestma ka edaspidi.

Siseturul jätkub riiklik teraviljaost. Senini on lõpetanud ostu 23 vastuvõtupunkti, milliseis müügikstoodud rukkikogus on 1342

tn. Nisupakkumine on tagasihoidlik ja seniostetud kogus on 5 tn.

7. X noteeris Tallinna börsikomitee teraviljadele ja nende jahvatusaadusile järgmised hinnad kr. kv. kohta: nisu 24—25, rukis 14—14,5, kaer 11,5—12,5, toiduoder 15—16, hernerid 23—25. Puhk ja Pojad suurveskis: rukkijahu 14,70—15,50, rukkipiitül 22,50, nisupiitül 24—46. A/s. Rotermanni tehaseis: rukkijahu 14,80, rukkipiitül 18,60—21, nisupiitül 18—46.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Euroopa linakaubanduskeskuses jätkub vaikus, ja seda peamiselt seepärast, et Ida-Euroopa riiges jõudsid värskest linakiust alles esimesed proovid kohalike kokkuostjate kätte. Samuti põhjustab vaikuse jätkumist ka äsjane frangi ümberhindamine. Ainult Poolast teatatakse, et seal on laaditud tšehhoslovakkia ja prantsuse ketrajate jaoks ca 600 tn lina ja takku, sealhulgas osa värsket. Värskest linakiusaagist loodetakse Poolas, et see tuleb keskmise kvaliteediga. NSVL-st puuduvad uue linakiu kohta andmed, kuid arvatakse, et sealne käesoleva-aastane saak on üldkoguselt väiksem ja kvaliteedit madalam kui 1935. a. Leedus, Hollandis ja Belgias oli oktoobri esimesil nädalail osa lina veel leos. Belgias kurdetakse, et heade ketrusomadustega linakiu toodang on seal vähenenud, mida on põhjustanud arvatavasti valgeõieliste kiulinasortide järjest suurem levik. Sealjuures näitab belgia sinilina kõrgemate kvaliteetide hind oktoobri esimesil päevil tõusu, kuna madalamate kvaliteetide hinnad jäid endisiks. Mainitud kõrgematele kvaliteetidele sõimiti samal ajal tehinguid hinnaga Ekr. 1,50—1,75 kg franko ketrusvabrik. Iirist teatatakse, et sealsed linakasvatajad on esitanud Põllutöoministriumile kaalumiseks ja kehtimapanekuks kava, mille kohaselt hakataks teostama kokkuostetava lina standartimist ja ergutus-

preemiate maksmist, milleks luuakse eriline linafond.

Dundees märgiti Ida-Euroopa linade hindu 7. X 36. naelsterl. 1 inglise tn eest cif Ida-Inglise sadamad:

Võru-Petseri R	£ 64—65
Eesti hoffs ülepuhastatud X R X . . .	£ 63—64
Pärnu takk I sort	£ 49—50
Läti-liivi R.	£ 63—64
Vene kasteleo IV gr. I sort	£ 71—72
„ veeleo I gr. I sort	£ 69—70

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris oma koosolekul 9. X k. a. Tallinna Börsisaalis lina ja taku kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu 1 kg eest snt:

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
R.	96	95
HD	87	86
D.	78	77
OD.	67	66
LOD	56	55
H.	44	43
Takk I sort	56	
„ II „	44	
Ehitustakk	17	

Tendents nõrk.

Toodud noteering on iga sordi (peale ehitustaku) iga kg kohta 4 snt madalam kui eelmisel nädalal. Kokkuostuhindade säärane langus oli tingitud sellest, et frangi ümberhindamise tagajärjel näitasid Ida-Euroopa linade hinnad Inglise nõrgenemistendentsi.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Käesoleva nädala algul eksporditi meilt 5 500 kv seemnekartuleid Lõuna-Ameerikasse. See saadeti pidi Tallinnast väljuma juba läinud nädala lõpuks, kuid laeva hilinemise

tõttu saadi laadimisega alustada alles laupäeva õösel.

Käesoleva nädala lõpul arvatavasti läheb 3—4 000 kv seemnekartuleid L.-Ameerikasse.

Praegu on maal raudteejaamades kiire kartulite laadimine. Senini on veetud välja ainult majesteeti. Varajast kollast tuleb ka Tallinna ladudesse, mille väljasaatmine algab hiljem.

Peale seemnekartuli ostetakse veel tööstuskartuleid tärkliis- ja piiritusvabrikute jaoks.

Sel kuul on saadetud Viru rannast Soome kõigest 200 kv kartuleid. Elavust on loota Viru rannas oktoobri lõpul; Lääne rannas algab käesoleval nädalal ka kartulite kokkuost.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunamüük muutus möödunud nädalal võrdlemisi elavaks, kuna algas ka juba taliõunte eksportimine. Eksportkõlblikest taliõuntest maksti 33—35 snt kg. Eeskätt nõuti turul tartu roosiõuna ja tsernoguusi, kuna sibulõunte ostu suhtes oldi veel tagasihoidlikud. Tartu roosiõuntest maksti ka juba 36—38 snt kg hulgi viisil, kuna jaemüügi hind ulatus isegi üle 40 snt. M. n. veeti välja 29 014 kg õunu. Teisi aedvilju eksporditi möödunud nädalal järgmiselt:

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. oktoobril s. a. Börsikomitees noteeriti järgmised hinnad:

1. Seemnekartul; majesteet kr. 3,60—4,60 kv. Varajane kollane kr. 4,00—4,60 kv. Seemnekartulihind vastavalt tunnustamise klassile ja valikule.

2. Tööstuskartul: tärkliisvabrikutes — kr. 1,60—2,20 kv ehk 10 snt tärkliise %; piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv.

Tendents kindel.

sigureid 30 000 kg, jõhvilkaid 9 154 ja konservitud kurke 702 kg. Sibulate eksport seisab meil täielikult, aga seegipärast tõusevad sibulate hinnad. Nähtavasti kujunes sibulate saak k. a. võrdlemisi tagasihoidlikuks ja ei ulatu palju üle siseturutarviduse. Kevade poole võivad meil sibulate hinnad siiski pisut langeda, kui sibulate eksport jääb täielikult seisma. Tomatihind langes pisut m. n. lõpul, kuna üle-eelneval nädalal ta osutas tõususuunda. Teiste aedviljade hinnad olid enam-vähem endised.

KALATURG. — FISH MARKET.

Viimasel ajal on eksportkalatoodangu tunduv vähenemine tingitud osalt kalapüügi ebasoodsast ilmastikust, osalt sellest, et mitme eksportkalasordi püük on lõppenud kas täiesti või saagid muutunud minimaalseteks. Läänud nädalal veeti välja ainult 7100 kg., sellest koha 1100 kg., haugi 1150 kg., turska 650 kg., angerjat 800 kg., iherust 900 kg., ahvenat 50 kg. ja kalakonserve 2450 kg. Kalakauba väljaveos esineva tähtsama kala liigi (rändangerja) püük lõppes Põhjapoolses rannikvees täiesti. Et ka Saaremaa rannikvetes on veel viimaseid angerjaid, on kalurid asunud püüniseid võtma veest välja. Kalureil ning eksportorel on veel elusangerja tagavaru, milliste realiseerimine välismaale toimub lähemal ajal. Üldiselt arenes angerjaeksport k. a. rahuldavalt.

Meie tähtsamais lõhepüügirajoonides — Viimsi-Kolga ja Purtsu-Vaivara — oli lõhesaak äärmiselt kehv. Veidi paremaid saake

andis ainult Narva jõgi. Vähene lõhesaak ja kõrged hinnad siseturul mõjusid lõheeksportidele. Kuni 1. X k. a. veeti välja lõhe 8126 kg., kr. 18 663 väärt., 1. a. samal ajal 23 400 kg. kr. 37 696 väärtuses.

Kuigi lõhepüügi-hooaeg kestab veel kuni 25. X, on lõheeksport sedapuhku lõppenud. Praegune lõhetoodang koosneb ainult kudekalast, millist rootsi turg, kuhu läheb suurem osa lõhesid, ei tarvita. Ka lõhemarjast ei peeta seal kuigi suurt lugu.

Iheruse (mereforell) eksport kestab püügiaja lõpuni. Iheruse suhtes ei ole välismaised importörid nii nõudlikud ja iheruse hind on tunduvalt madalam lõhehinnaast. L. n. suurenes Virumaa väiksemais jõgedes iherusesaak. Kohalikud elanikud nimetavad eksikombel iherust lõheks, need on aga täiesti erinevad kalaliigid. Iheruse keskmine kaal on 2—3 kg., lõhel 10—12 kg.

Siseturul oli nädala algul vaikne tegevus, kuid elavnes nädala lõpupoole.

Värskekala müügihinnad 9. X k. a. (snt. kg):

	Tallinn	Narva
Lõhi, tervelt (marjaga)	250—300	265—270
„ „ (niisaga)	120—160	125—140
„ lõigatult	200—250	150—180
iherus (meriforell), tervelt	110—160	100—150
koha I valik	100—130	—
„ II „	80—90	—
haug, II „	30—40	40
ahven	35—50	30
siig ja ihes	55—80	80
linask	55—60	—
koger	35—40	—
vimb	40	40
silm (sutt) 10 tk.	—	50

Kalapüük Tallinna lahes ja Saaremaa rannikvetes areneb rahuldavalt, kuna teisis kilu- ja räimepüügi-rajoonis on kalatoodang kehv.

1.—10. X tuli Tallinna kalasadama kaudu müügile 57 500 kg, sellest kilu 18 000 kg, räimi 34 000 kg, turski 4 000 kg, teisi kalasorte 1 500 kg. Tallinna lahes on kilusaak vähenenud ja räimesaak suurenenud. Värske-

kilu järele on nõudmine endiselt elav. Kalatöösturid ja ülesostjad maksid kalarannas: 28—33 snt kg, turul müüdi 30—35 snt kg. Räimehinnas tuli ette suuremaid kõikumisi. Kalarannas maksti 8—20 s. kg-st, turul 13—25 snt.

Viimase kahe nädala kestel toodi Saaremaa kilutööstuse keskusist soolakilu (piprakilu) järgmisel kogusel ja pakendis:

25 040 plekknõu	à 3 kg	75 120 kg
1 850 „	à 9 „	16 650 „
2 200 „	à 1 „	2 200 „
50/1 tünni br.	à 150 „	8 400 „
340/2 „ br.	à 75 „	25 500 „
6/4 „ br.	à 40 „	240 „

Kokku 128 110 kg.

Peale soolakilu toodi Tallinna turule veel veoautodel ja mootorpaatidel värsket kilu ca. 8000 kg, milliseid müüdi 30 s. kg.

Suitsukala järele nõudmine keskmine. Suitsulõhi maksus 8—10 kr. kg., angerjas 150—250 s. kg., siig 150 s. kg., ahven ja vimb 100 s. kg., lest 125 s. kg., suitsuräim 5 s. kümme tk., kilu 7 snt, kümme tk., praetud silmud 14—15 s. paar, Lõhemari valmist. 13 kr. kg., siiamari valmist. 150 s. kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

VEENE NAFTASAADUSTE VÄLJAVEDU.

EXPORTS OF NAPHTHA PRODUCTS IN U. S. S. R.

Meie poolt varem mainitud (vt. „Majandusteated“ nr. 24/25 1935. a.) vähenemistendentsid NSVL-u naftasaaduste väljaveos 1934. a. võrreldes eelmistega süvenesid 1935. a. veelgi. Sel ajal, kui NSVL-u naftasaaduste väljavedu kahanes 1934. a. võrreldes eelmisega (mil ta moodustas 4,9 milj. tn.) 12%, kahanes väljavedu 1935. a. eelmise aasta vastu juba 22%. Seejuures vähenes kõige enam nafta (55%) ja bensiini (42%) väljavedu. Kui mitte arvestada diiselõlide väljaveo suurenemist, millel NSVL-u naftasaaduste väljaveos ei ole kuigi suurt tähtsust, näitab üsna väikest tõusu veel vaid määdeõlide väljavedu. Kõigi muude naftasaaduste väljavedu näitab vähenemist, kuigi mitte sel määral, nagu nafta ja bensiin. Seejuures moodustab bensiini väljavedu 1935. a.

vaid 1/3 1932. a. väljaveost, mil saavutati rekordseis.

NSVL-u naftasaaduste väljavedu (1000 tn.)

U.S.S.R. Exports of Naphtha Products (in 1000 tons).

	1935	1934	±%	1936	1935	±%
	I pool					
Nafta	206,7	458,5	-55,0	0,2	9,5	-97,9
Bensiin	658,3	1 119,9	-41,2	230,0	265,7	-37,1
Petrooleum	413,2	435,6	-4,5	200,0	213,6	-6,4
Määrdeõlid	307,9	304,3	+ 1,2	145,8	118,2	+23,4
Diiselõli	91,5	85,0	+ 7,6	39,0	47,7	-18,2
Gaasiõli	516,1	565,5	-8,7	251,7	236,8	+ 6,3
Kütteõli	1 133,7	1 300,9	-12,3	483,7	631,6	-23,4
Muud õlid	3,8	—	—	0,5	0,4	+25,0
Kokku	3 334,2	4 269,7	-21,9	1 361,1	1 641,3	-17,1

Naftasaaduste väljavedu vähenes 1935. a. arvestades 9 tähtsamat maad (eriti Itaaliasse) (67%), Hispaaniasse (64%), Prantsusse

(43%) ja Inglisse (28%). Eriti tunduv on NSVL-le Prantsuse turu kaotus, mis osutus veel 1934. a. suurimaks NSVL-u naftasaaduste tarvitajaks. 1935. a. esineb NSVL-u naftasaaduste ostjana esikohal Saksa, kuhu eksport möödunud aastal isegi suurenes 7% võrra. Kuid see on seletatav peagu ainuüksi saksa bensoolühinguga varemsoõlmitud mitmeaastase varustamislepinguga ja Saksa poolt varemantud kaubakrediidiga, mida NSVL-l tuli tasuda osalt naftasaadusiga.

Naftasaaduste sissevedu NSVL-st (1000 tn.)

Imports of Naphtha Products from U.S.S.R. (in 1000 tons)

	1935	1934	±%	1936	1935	±%
	I pool					
Saksa . . .	489,2	458,6	+ 6,7	112,0	217,1	-48,4
Prantsuse . .	413,1	780,5	-43,4	228,0	176,7	+29,0
Inglise . . .	328,2	452,8	-27,5	160,8	162,4	- 1,3
Jaapan . . .	220,9	266,9	-17,2	18,8	18,5	+ 1,6
Itaalia . . .	205,4	632,1	-67,0	48,9	129,7	-62,3
Hispaania . .	178,5	498,5	-63,8	37,6	116,0	-67,6
Rootsi . . .	148,1	153,2	- 3,4	73,1	78,1	- 6,4
Belgia . . .	119,3	148,1	-19,5	71,8	58,5	+34,2
Taani . . .	100,6	158,3	-37,5	50,5	61,6	-18,0
Läti . . .	22,2	9,5	+132,9	6,2	4,4	+40,9
Leedu . . .	21,8	13,2	+64,8	11,5	3,2	+259,4

NSVL-u naftasaaduste väljavedu Balti maisse suurenes märksa 1935. a. võrreldes eelmise aastaga: Leetu 65% ja veel enam Lätti — 133%. Seejuures vähenedes üheksas tähtsamas maas, suurenes NSVL-du tähtsus mainitud Balti maade varustajana naftasaadustega tunduvalt. Nii importis Läti 1935. a. naftasaadusi NSVL-st 50% eelmise aasta 26% vastu ja Leedu 60% eelmise aasta 35% vastu.

Vaatamata sellisele naftasaaduste väljaveo kahanemisele, NSVL deklareeris k. a. algul („Wnješnja ja Torgowlja" — nr. 2 s. a.), et nende väljavedu on otsustatud vähendada edaspidi veelgi tunduvalt.

Andmed ekspordi kujunemise kohta k. a. I poolel osutuvad tõepoolest edasist naftasaa-

duste ekspordi vähenemist (17,1%). Seejuures kahanes k. a. I poolel võrreldes eelmise aasta sama ajaga kõige enam (samuti kui 1935. a. võrreldes 1934. a.) bensini, kütte- ja diiselõli väljavedu. Viimased osutuvad neiks naftasaadusiks, millede sisetarvitus seoses maa motoriseerimisega püsivalt ja intensiivselt suureneb; tähtsa tegurina osutub peale selle loomulikult vedelkütetagaravade soetamine sõja tarvis. Nii kahanes bensini eksport edasi üle ühe kolmandiku (37,1%) ja kütteõli oma peagu ühe neljandiku võrra (23,4%) ning diiselõli oma 18,2%.

Muude naftasaaduste eksport püsis umbes eelmise aasta tasemel või tunduvalt suurenes. Nii kahanes petrooleumi väljavedu vaid 6,4% ja gasoliini väljavedu suurenes vaid 6,3%. Kuid määreõlide väljavedu suurenes 23,4% ja umbes sama palju suurenes ka muude õlide väljavedu kokku.

Toornafta väljaveo mitmekordne vähenemine k. a. I poolel ei ütle veel midagi, kuna eksport Jaapanisse toimub aasta teisel poolel. Kui mitte arvestada Jaapaniga sõlmitud erilepingut toornaftaekspordi kohta NSVL-u Sahaliinist, siis võib rääkida täielikust toornafta väljaveo seismajäämisest NSVL-dust, kuna veel eelmisel aastal eksporditi tõhusaid koguseid.

Naftasaaduste ekspordi suundumise seisukohalt osutub iseloomustavaks tunduv turustamise kahanemine Saksa turul. Väljavedu Inglisse ja Rootsi püsib umbes eelmise aasta tasemel, kuna väljavedu Prantsusse ja Belgiasse hakkab taas suurenema. Väljaveo arengule Itaaliasse ja Hispaaniasse avaldasid mõju erakordsed asjaolud, kuna väljaveo suhtes Jaapanisse aasta esimesel poolel, nagu tähendatud, pole tähtsust. Naftasaaduste väljavedu Balti riikidesse (Läti, Soome ja eriti Leetu) avaldas k. a. I poolel edasist suurenemist.

PIIMANDUSEST SAKSAS. — GERMAN DAIRY INDUSTRY.

Piimasaaduste kaubanduses maailmas omab Saksa teise koha peale Inglise. Seetõttu evib ka piimamajanduse seisundi kujunemine Saksas piimasaaduste hindade liikumisele maailmaturul tunduvalt tähtsust. Viimane asjaolu on eriti märkimisväärne ka

seetõttu, et saksa piimasaaduste sisseveo piiramise tagajärjel on saavutanud oma maa piimamajanduse arendamisel märgatavaid edusamme.

Piimatööstusesse toodud piimatoodangu liikumine Saksas näitab viimasel aastail

järjekindlat tõusu. Võtnud 1931. a. võrdseks 100-ga, oli piimakogutoodang 1932. a. 98, 1933. a. 105, 1934. a. 121, 1935. a. 134. Seega on 1935. a. piimatoodang 11% võrra suurem kui 1934. a. Nagu 1934. a., nii ka 1935. a., oli piimatatalitussisse toodud piimakogus kõigil kuul suurem kui eelmisel aastal. Suurenemine võrreldes eelmise aastaga, oli jaanuaris 8% ning kõikides aasta teistel kuul 7% ja 19% vahel. Eriti suur piimakoguse tõus ilmnis 1935. a. juulis ja augustis, mil tõus oli 19% ja 16% võrreldes eelmise aasta samade kuudega. Viimast asjaolu võib seletada osaliselt 1934. a. suvekuude halbade tootmistingimustega, ning sügiseist väikest piimatoodangu juurdekasv 1935. a. mõjustas kahtlemata juurviljasaakide vähesus. Kuna k. a. näitas piimatoodang Saksas tõusu umbes 10% võrra võrreldes 1935. a., on kogu piimatoodangu tase juba 50% võrra kõrgem kui 1931. a. Seega näitab saksa piimamajandus viimaseil aastail edukat arengut, mis on piimasaaduste sisseveo piiramise tulemuksiks.

Piimatatalituste võitoodang tõusis samuti pidevalt 1931. a. ning suurenes võrreldes eel-

mise aastaga 12%. Arvestades võitoodangu suhtarve 1931. a. alusel, on võitoodang 1932. a. 105, 1933. a. 118, 1934. a. 132, 1935. a. 148. Koguselt arvestatakse piimatatalituste võitoodangut 1935. a. 310 000 tn-le. Kui sellele liita talumajapidamisis valmistatud või, mida hinnatakse 120 000 tn-le, oli 1935. a. võitoodang Saksas 430 000 tn. Ühes sisseveetud võikogusega oli võitaring Saksas 1935. a. elaniku kohta 7,6 kg. Kogu toodetud võikogusest oli 1931. a. piimatatalitus valmistatud või osatähtsus 55%. Seevastu tõusis aga 1935. a. piimatatalitus valmistatud võitoodangu osatähtsus juba 72%-le.

Kõvade juustude toodang Saksas oli 1935. aastal 8% ja pehmete juustude oma 12% võrra suurem võrreldes 1934. a. Võtnud 1931. a. võrdseks 100-ga, oli 1935. a. kõvade juustude toodang 120 ja pehmeil juustudel 108.

Toodud andmeist nähtub, kui võrd edukalt areneb piimamajandus Saksas viimaseil aastail. Viimast asjaolu tuleb arvestada kahtlemata piimasaadusi tootjail mail, kuna sellega käib kaasas saksa piimasaaduste turu kasustamise võimalus.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. oktoobril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattvara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 169 912,16	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	704 876,51
välisraha	5 384 719,58	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 185 067,13	a) pangatähed liikvel	42 781 700,—
3. Sisivekalid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	8 614 461,89	valitsuse	13 219 867,79
põllumajandusl.	1 852 110,89	pankade	7 613 836,67
metsatööstusl.	70 631,96	teised	2 736 298,50
	10 537 204,74	4. Muud passivad — Other Liabilities	5 728 663,99
4. Laenud: — Loans and Advances:			
valitsusele	—		
teistele*)	8 655 396,27		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovables			
Property and Equipment	2 987 740,77		
6. Muud aktivad — Other Assets	14 995 192,86		
	<u>77 785 233,41</u>		<u>77 785 233,41</u>

Kattvara vahetuskord jooksvate kohustustega: } 59,61%
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 331 813,95
 Includes Ekrr. 1 331 813,95 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Raskusi puuvillatööstuses Soomes.

Difficulties of Textile Industry in Finland.

„Suomen Ulkomaankauppa” vaatleb oma 30. IX numbris soome puuvillatööstuse olukorda, selle praegusi raskusi ja tulevikuväljavaateid. Kokkuvõttes oleks kirjutis: soome puuvillatööstus, olles hoogsas arenemises enne maailmasõda, pidi sõjale järgnenud aastail elama üle languse, mida põhjustas esijoones uute võistlejate (Jaapani, India, L.-Ameerika) juurdetulek euroopa turgudele, suurema ostja Vene ärajäämine, ja lõpuks veel maitse ja moe muutumine, mis tegi eelistatuiks kergemad ja mitmekesisemad riidesordid ja esitas seega suuri nõudmisi tööstuste ümberkorraldamiseks ja ka seadiste täiendamiseks. Suurem raskus püsis sealjuures siiski teiste riikide võistluses, mis surus hinnad väga madalale. Soomel käis võistlus üle jõu. Kriisiaeg, mis takistas teiste riikide kaupade sissevedu Soome, võimaldas kodutööstusele taas kosuda ning hakata vähehaaval suurendama ka ekspordi. Soodus olukord ei kujunenud siiski kuigi püsivaks. Kasvava võistlusega valgub viimasel ajal taas väga palju välisprodukte siseturule ja peale selle on tege mist veel teiste siseturuhäiretega, mis teeb tõenäoliseks toodangu läbimüükide suure languse. Näit. arvestatakse läbimüüki 1. a. 600 milj. Smk. asemel k. a. ainult 450 milj. Smk.

Oma puuvillatoodete läbimüükide vähene mine ei sõltu praegu nii palju välisriiete suu remast mitmekesisusest ega odavusest, trikoo riide võistlusest, kui ladude ülekuhjumisest

1934/35. a., mil käis äge võistlus siseturul eri ettevõtete vahel, ja osalt ka praegusest halvast müügikorraldusest. 1935. a. loodud kõi kidele puuvillatööstustele ühine müügikesk korraldus ei ole teetsenud nii hoogsalt ega paindlikult, nagu seda võinuks oodata ja samuti ei olnud võistluse ärajäämisel küllalt õige puuvillariide hinnapolitika.

Tegelik elu näitavat, et nii mitmekesiseid tooteid valmistava tööstuse, nagu puuvilla tööstuse, kartellimine või rööngastamine näit. ühismüükide keskkorralduse teel ei annaks erilisi tulemusi. Hakkab kannatama toodangu kvaliteet mitmekesisuse seisukohalt ja jääb maha müügikorraldus.

Müügikartelli loomine ei olnud seega õige tee soome puuvillatööstuse raskuste lahenda miseks, kuid see ei tõendavat siiski, et min gisugune keskendus ei ole otstarbekas. Kes kendust olevat tarviski, kuid see võivat olla ainult üksikute ettevõtete täielik ühtesulami ne ainsaks suurettevõtteks, mis võimaldaks tarvilikku spetsialiseerumist eri aladel, kok kuhoidu tootmiskuludes ja kokkuvõttes võistlusvõime paranemist niivõrd, et võib taas hakata arendama väljavedu.

Kriisiajajul oli kord säärane keskendamis kava päevakorral ja vajadus seks on nüüd taas, et püüda võistlusvõimelisena teiste riikidega, kes on valmistunud ette suurejooneli selt kasvavaks võistluseks välisurgudel.

TAANI. Taani tööstustoodangu tõus. — *Increase of Industrial Production in Denmark.*

Taani tööstuse tegevus augustis oli rekordne ja toodanguindeks, mis oli algul 133 (1981 = 100), tõusis viimaste kokkuvõtete põhjal 134-le. See on umbes 10% kõrgem 1. a. tasemest.

Suurimat edu näitab puutööstus, mille indeksi tõus on 123-lt juulis — 130-le, ehk 7%, nahatööstuse toodang tõusis 5 punkti — 176 (juuli 171), tõusu näitavad veel raua- ja metallitööstus — 131 (juuli: 128), toitained —

123 (121), kivi-, savi- ja klaasitööstus — 143 (142).

Tagasimineki oli tekstiilitööstuses — 160 (164), riidetööstuses — 144 (145) ja graafilis-keemilis-tehnilises tööstuses — 135 (136).

Ühes toodangu tõusuga tõusis ka töäjou tarvitus tööstuses. Töötunde oli tööpäevas augustis 1 292 000 ehk 16 000 enam, kui juulis, mis on 112 000 ehk umbes 10% võrra päe

vas suurem kui m. a. augustis. Kõige enam tõusis töötundide arv riietustööstuses — 8 000 päevas. Indeks ses tööstusharus vähenes küll, kuid k. a. augusti toodang oli kõrgem kui m. a. augustis (tõus 13 punkti). Samuti tõusis tekstiilitööstuse indeks l. a. saadik 25 punk-

ti. Tagasimineks neis kahes tööstuses augustis on hooajaline nähtus. Töötundide arv tõusis augustis nahatööstuses 6000 võrra ja rauaning metallitööstuses 5 000 võrra päevas.

Augusti loetakse nende andmete põhjal erakordselt heaks kuuks taani tööstusele.

Taani—Saksa kaubavahetus. — Danish—German Trade.

	1936		1935	
	aug.	jaan.-aug.	aug.	jaan.-aug.
Taani eksport				
Saksa (1000 RM.)	24 434	183 909	13 550	122 742
Taani import Sak-				
sast (1000 Tkr.)	38 499	219 478	20 659	178 008

Kui Saksa Reichsbank'is kogunes kliiringkontole suurem ülejääk Saksa kasuks ja Saksa keeldus Taanile andmast edasi kaubanduslepingus ettenähtud lisakontingente tapaloomadele, sigadele ja juustule (mitte võile), otsustas Taani valitsus anda taani importöridele augustiks erakordseid kiirvaluutalube ostudeks Saksast 25 milj. kr. väärtuses. Importöre kohustati tarvitama lube enne augusti lõppu.

Nüüd on raskused kaubanduses Saksaga paariks kuuks kõrvaldatud sel teel, et uue kokkuleppe põhjal kohustus Taani valitsus ostma Saksast 600 000 tn kivisütt 10,9 milj. kr. väärtuses, mille vastutasuks Saksa kindlustab Taanile põllumajandussaaduste lisakontingente kaheks kuuks — s. a. septembriks ja oktoobriks. Kivisöe eest tasutakse kohe, kuid kivisöevedu Taani teostatakse pikema aja kestes. Riigipäeva rahanduskomisjon andis rahaministrile loa söeostuks teha 11 milj. kr. riigilaenu. Sõehind maksatakse tervelt Taani Nationalbankeni kliiring-

kontole, mis aitab üle ummikust Saksa Riigipanga kliiringkontos. Taani tarvitab aastatas umbes 4 milj. tn sütt. Kokkuleppe põhjal on ta kohustatud sellest ostma Inglise 80% ehk 3 200 000 tn. Samuti ollakse kohustatud ostma Poolast 300 000 tn. Taani võiks uue kokkuleppe põhjal importida Saksast vaid umbes 100 000 tn aastatas, mistõttu nüüd puh- tas rahas väljamakstud sütt saab vedada sisse alles 8—10 aasta jooksul. Valitsus astus siiski selle sammu, et tulla vastu põllumeestele.

Saksa eksportpoliitika tekitab Taanile raskusi ka Taani kaubavahetuses teiste riikidega. Paljud ostjad, kellelt taanlased oleksid saanud tellimisi, astuvad äriühendusse Saksaga. Siin ei anna end tunda mitte ükski Saksa viimaste aastate eksportpreemiaste süsteem, vaid ka Saksa riigi vahelesegamine kliiringlepingu kaudu, mis seisab selles, et ostetakse suurel määral üles teatava maa saadusi (nagu tehti Taaniski), millega kindlustatakse sel maal soodustatud seisund saksa eksportkaupadele. Kohustused kliiringu vastu kõrvaldavad turult teised maad väiksemas või suuremas ulatuses. Eriti Taani tööstus peab nüüd otsima turge kõrvalisil ja kaugemal mail.

Taani kartulite turustamise väljavaateid

Taani kartuliekспортöride teatel on tänavune saak Saksas suur ja katab arvatavasti sisemaise tarviduse, nii et Taani kartulite sisesevedu tuleb vaevalt kõne alla. Teisalt on

— Outlook for Potato Export in Denmark.

vaevalt loota et Saksa võiks kartuleid vedada välja. Samuti arvatakse, et Prantsuses jätkub oma saagist tarviduse katteks, kuigi vihmased ilmad mõjutasid saaki vähendavalt.

NORRA.

Heeringajahutööstus Norras.

Manufacture of Flour Dried out Herrings in Norway.

Möödunud mitügihooajal norra laevade poolt plüütud heeringaist läks 67% kalajahuvalmistamiseks. Norras valmistatava kala-

jahu ja -õli peaturuks on Saksa. Paremate hindade saamiseks on osa Norra kalajahuvabrikust sõlminud omavahelise kokkuleppe.

Skandinaavia-riikide majanduskoostöö.

Economic Co-operation of Scandinavian Countries.

Norra, rootsi, taani ja soome esindajate hiljutisel koosolekul Oslos jõuti kokkuleppele vastavate maade vaheliste telefonikõneluste maksude alandamise suhtes ning arutati Turu-Stokholmi laevatühenduse julgeoleku tõstmise kavu. Eeltööd tehti Skandinaavia-riikide ühise tollinomenklatuuri väljatöötami-

seks ning samade riikide kaubandusseadusandluse ühtlustamiseks. Kavatsetakse anda välja ühine brošüür inglise, saksa ja prantsuse keeles põhjamaade tähtsusest maailma-kaubanduses. Kõige raskema küsimusena käsitleti väljavaateid kaubanduse suurendamiseks Skandinaavia-riikide vahel.

BRASIILIA. Kartulite sissevedu Brasiiliasse. — *Potato Import to Brazil.*

Söögi- ja seemnekartulite sisseveo juures Brasiiliasse nõutakse päritolutunnistust ning tõendust, et kartulid oleksid heas seisundis ja tuleksid rajoonest, mis on vabad järgmisist haigusist — *synchytrium endobioticum*, *perc. spongopora subterranea johnson*, *phthorimea aperculella* sell, *leptinotarsa decemlineata*.

Seemnekartul peab olema lisaks nimetatud tunnistusile varustatud päritolumaa põllutöeministeeriumi tunnistusega selle kohta, et kartul on valitud seemneks ning kontrollitud põhjalikult haiguste ja degenereerumise suhtes. — Kõik tunnistused peavad olema viseeritud Brasiilia konsuli poolt.

ARGENTIINA.

Seemnekartuli sissevedu Argentiinasse.

Import of Seed Potatoes to Argentina.

Argentiina valitsus kavatsseb määrata seemnekartuli sisseostuks Euroopast 2—3 milj. pesot. Ostude teostamiseks sõidab Euroopasse vastav ekspertide komisjon. Kuni

1. I Argentiinas ei ole kartulile sisseveotolli ning tunnistusena nõutakse, et kartul oleks haigustevaba.

LEEDU. Mee-eksporti kavatsusi Leedus. — *Plans to Export Honey in Lithuania.*

Tänavu oli Leedus meesaak hea. Keskmiselt loodetakse saada igast mesipuust 8—10 kg, kuna mõned mesilastepidajad olevat saanud mesipuust isegi kuni 50 kg. Leedus arvestatakse umbes 175 500 mesiperet ning loodetakse saada 1,5 milj. kg. mett.

Katnud siseturutarviduse tahetakse osa mett eksportida. L. a. saatis leedu põllumajand. väikeharude ja erikultuuride ühingute

liit „Sodyba” meeproove Inglisse, Belgiasse ja Soome, kus leedu meest oldi heas arvamusel, ainult selle hind oli kallim, võrreldes teiste maadega. Alandades hinda olevat võimalik arendada mee-eksporti. Tänavu tahetakse eksportida mett väiksemal määral Saksa, Belgiasse ja võib-olla ka mujale.

Praegu on meehind Leedu siseturul lit. 2,20—2,70 kg.

PRANTSUSE. Sisseveosoodustusi Prantsuses. — *Import Privileges in France.*

Prantsuses kuulutati välja mitmed soodustused sisseveole; muuseas kaotati sisseveokontingendid vineerile ja linasele lõngale, samade kaupade sisseveotolli alandati 15% võr-

ra. Sisseveolitsentsimaksu alandati 20% võrra juustule, võile, kalakonservidele, metsamaterjalile ja värskeile kaladele.